

pomenilo učinkovito popularizacijo gozdarstva in dela, ki ga gozdarji opravljajo. Tak pristop k urejanju rezervata pa bi pomenil nekaj novega v gozdarski praksi pri dialogu z javnostjo. Z majhnim posegom bi rekreacijski in naravovarstveni funkciji dodali še poučno in tako posredovali ljudem potrebno kulturno širino, ki je še kako nujna za sožitje človeka z naravo. Mislim, da bi bili

alpinisti oz. plezalci zaradi stoletnega izročila naravoslovnih, estetskih in etičnih naglajen še najbolj dovzetni za take stvari.

Sicer pa je že čas, da ob naraščajočih potrebah po okoljetovornih in kulturno pogojenih vlogah gozda začnemo temu ustrezno tudi gospodariti. Strah pred lastnimi slabostmi pa moramo premagati z boljšim in strokovnejšim delom.

Oxf.: 907.2

Gorsko kolesarjenje – izziv za gozdarje?

Jernej STRITIH*

V zadnjih letih se v zahodni Evropi razvija cela vrsta novih športov oziroma oblik rekreacije, ki v veliki meri temeljijo na visoki tehnologiji, hkrati pa se želijo približati naravi. Sem sodijo: prosto plezanje, jadranje s padali, deskanje na snegu in gorsko kolesarjenje. Razvoj teh športov izredno hitro širi tržišče športne opreme in rekreacijske ponudbe, mnogo ljudi spodbuja k intenzivnejšemu stiku z naravo, ob tem pa odpira nove rabe mnogih delov prostora in s tem tudi nove spore med uporabniki. Iz zahodnoevropskih dežel je že slišati glasove o nezdržljivosti gorskega kolesarstva in planinstva, marsikje opazamo nasprotja med varstvom narave in prostim plezanjem itd. Z vidika gozdarjev so gotovo najbolj »zanimiva« gorska kolesa.

GORSKO KOLO

Gorsko kolo (mountain byke) je izdelano tako, da omogoča vožnjo po vsakem zemljišču, če je to fizično mogoče. Tehta okrog petnajst kilogramov, navadno ima osemnajst prestav (pri najnižji je sprednja veržnica manjša od zadnje), sprednje veržnice so rahlo ovalne, tako da omogočajo najboljše izkoristek momenta pedal, krmilo je široko, da omogoča dobro ravnotežje pri

nizkih hitrostih, zavore so zelo kakovostne, kolesa in okvir so manjši kot pri običajnih kolesih, gume pa širše. Vse to in še cela vrsta drugih podrobnosti res omogoča marsikaj.

Če se hočete utruditi, je dovolj ura vožnje po bližnjih gozdovih. Poleg tega je zrak tam čistejši in okolje lepše. Lastnikom gorskih koles ni treba nabirati kilometrov asfalta med avtomobili.

NEGATIVNI VPLIVI

Gorsko kolesarjenje lahko različno negativno vpliva na okolje. Predvsem so to mehanske poškodbe okolja, vznemirjanje živalstva in nasprotja med različnimi uporabniki prostora. Mehanske poškodbe nastajajo predvsem pri vožnji zunaj poti, ko lahko pride do zbivanja tal, trganja ruše, uničevanja podrasti in poškodb korenin. Najhujši spori med uporabniki doslej pa so bili na planinskih poteh, saj pogosti kolesarji povsem pokvarijo doživetje pešcem. Vendar je negativne vplive s pravimi ukrepi mogoče zmanjšati na minimum.

Posebej pomembna je naravovarstvena vzgoja gorskih kolesarjev. Pri tem je treba vnaprej izhajati iz želje po stiku z neokrnjeno naravo, ki jo ima vsak, ki kupi gorsko kolo. Pri takih ljudeh pa ne bi smeli imeti težav z vcepljanjem določene »kulture«, katere temeljna točka bi morala biti: »Kolo

* J. S., dipl. inž. gozd., Biotehniška fakulteta, VTOZD za gozdarstvo, 61000 Ljubljana, Večna pot 83, YU

ne sme s poti!« Rešitev sporov med rekreativci in zaščito divjadi pa kaže iskati v prostorski ločitvi različnih dejavnosti. Gorska kolesa gotovo ne spadajo v naš visokogorski svet, gozdne rezervate ali mirna območja za divjad, kot možna alternativa pa se ponuja gozdnato sredogorje, prepleteno z gosto mrežo gozdnih cest in vlak. Gozdarji imamo tako priložnost spremeniti dosedaj predvsem »izkoriščevalsko« usmerjene naložbe v prvovrsten rekreacijski poligon. Ob tem bi seveda morali poskrbeti za varnost in nemoten potek gozdnega dela.

DEJAVNOST

Pri Zvezi tabornikov Slovenije so že začeli ustanavljati sekcijo za gorsko kolesarjenje, ki naj bi v skladu s siceršnjim taborniškimi programom predvsem negovala pozitivni odnos gorskih kolesarjev do narave. V programske usmeritve so zapisali, da bodo: oblikovali naravovarstveno zavest članov in družbe sploh, skrbeli za opredelitev prostora, namenjenega gorskemu kolesarjenju (povezovanje z gozdarstvom, Triglavskim

narodnim parkom itd.), pripravljali zemljevide primernih poti, oblikovali kodeks gorskega kolesarja, iskali vezi s proizvajalci opreme in posredovali spoznanja o opremi, tehniki vožnje, pripravah, težavah, tujih izkušnjah itd.

IZZIV

Gorski kolesarji so se začeli organizirati, in nobenega dvoma ni, da bo ta oblika rekreacije v nekaj letih (če že ne letos) preplavila tudi Slovenijo. Kaj bomo ob tem storili gozdarji? Mar bomo ob neposrednem vdoru nove dejavnosti v naš prostor potisnili glavo v pesek, postavljali table o prepovedi kolesarjenja, ob popoldnevih pa tudi sami gonili kolo čez drn in strn? Ali pa bomo zgrabili medijskega bika, ki se nam vsiljuje kar sam, za roge, in najširši javnosti enkrat resno povedali, da ne gospodarimo le za kubike. Morda se nam bo tako vendarle posrečilo napraviti korak k ekonomskemu ovrednotenju »neproizvodnih« vlog gozda.

Poleti pa se ozrimo po prtljažnikih tujih turistov. Kar se tiče gorskih koles, bomo imeli kaj videti!

Tudi naša tovarna koles Rog je v svoj proizvodni program že uvrstila gorsko kolo. Na voljo je v več različicah. Slika predstavlja bolj skopo opremljen, športnejši model.

